

Moseid satt kraftig på plass.

«Den drøyeste uttalelse jeg har hørt»,
sier justisministeren om Moseids karakteri-
stikk av landssvikoppgjøret.

I trontaleordskiftet i går tok justisminister Gundersen kraftig fatt i en uttalelse av Moseid (b) om rettsoppgjøret, — et spørsmål som Moseid nytter et hvert høve til å komme inn på under drøftingene i Stortinget. Det ble et replikk-skifte som endte med at Moseid forlot salen.

Moseid hadde i et innlegg tidligere på dagen tatt avstand fra en uttalelse av Wikborg (kr. f.) om at det var handlingene under krigen som hadde slått dype sår, ikke rettsoppgjøret. Det som gjorde oppgjøret så uhyre vanskelig, var at en la det galt an, selv om det var rett nok at mange handlinger under krigen måtte framkalle et alvorlig rettsoppgjør, sa taleren. Uten å ha noe håp om å få stor tilslutning i øyeblikket,

vilde han slå fast at det folket ville få svi for de urettferdigheter som var begått, dersom en ikke vedgikk at det var gjort feil, og prøvde å rette på dem.

Senere kom Moseid tilbake til saka og hevdet at et stort flertall i vårt folk, både når det gjelder leg og lærd, ville ha vært lykkelig og glad om vi i rettsoppgjøret hadde fulgt de linjer som professor Skeie trakk opp i sin lille brosjyre om landssvik.

(Fortsatt 4. side.)

— Jeg er ikke det minste i tvil om at en stor del av dem som har deltatt direkte i rettsoppgjøret, er av samme mening, sa taleren. Jeg er heller ikke i tvil om at faren ved dette rettsoppgjøret ikke er den at vi har øvd rettferdighet overfor dem som har begått forbrytelser, men den at vi har øvd urettferdigheter ved å pådutte gode nordmenn i mange tilfelle forbrytelser som de ikke har begått. Det skaper et kompleks i vårt samfunn, slik at vårt folk — iallfall svært mange i vårt folk — føler det slik at vårt samfunn i dag på grunn av rettsoppgjøret seiler med lik i lasten.

Statsråd Gundersen:

Jeg ba om ordet under herr Moseids siste innlegg, ikke for å oppta noen diskusjon om det, men for simpelthen å protestere mot de ytringer han lot falle. I en replikkveksel med herr Wikborg sa han at vi blant de NS-medlemmer som er blitt straffet under rettsoppgjøret, finner mange gode nordmenn som er urettferdig straffet. Herr Moseid var til stede ved det foredraget jeg holdt nylig og han vet at av 70 000 straffskyldige er 50 000 blitt straffet. Når det gjelder NS-medlemmene, har i det store og hele de gått fri som meldte seg ut før statsakten på Akershus i 1942. Før den 25. september 1942 hadde NS bare nær 7000 medlemmer; resten meldte seg inn senere. De som er straffet, er altså de som opprettholdt sitt medlemskap i NS etter unnatakstilstanden i Oslo, etter at hjemmefronten og motstandsgruppene begynte å få fast holdning og tyngde, og etter at Quisling hadde proklamert sin «nasjonale revolusjon» på Akershus.

Når herr Moseid nå blant dem som har vært prøvd for domstolene, hvor både de objektive handlinger og de subjektive forutsetninger har vært nøyaktig undersøkt, i mange tilfelle finner gode nordmenn som er uriktig straffet, da er det den drøyeste uttalelse jeg hittil har hørt, og den er etter mitt skjønn — hvis den skulle finne gjenklang blant gode nordmenn — livsfarlig i mulig framtidige farlige situasjoner av liknende art. Derfor tok jeg ordet. Jeg synes ikke slike ting bør bli stående uimotsagt i det norske Storting. — Ja, jeg synes ikke de burde blitt sagt i det norske Storting.

Moseid:

Den ærede justisminister vet meget godt at gjennom landssvikanordningen er det felt en forhåndsdom over alle NS, hvor de faktisk i folkets øyne blir dømt som landsforrædere. Man har krenket de enkleste grunnsetninger for norsk rett, slik som den var før krigen. Og denne ting, at tusenvis overhodet ikke har vist seg å svare til landssvikanordningens definisjon, og at retten har sett seg nødt til i kanskje mer enn tusen tilfelle å frikjenne, etter at de er forfulgt, viser at man også her har vært langt utenfor norsk rett, slik som den var før krigen. Jeg mener for min del at den måte hvorpå landssvikanordningen er lagt an, har skadd vårt samfunn mer enn vi kan bygge opp igjen i løpet av lange tider, og jeg er bange for at hvis man fortsetter å forsvare det som er gjort, vil vi aldri nå opp til den høye rettskultur som vi hadde før krigen kom. Derfor benytter jeg enhver anledning til å feste oppmerksomheten ved dette. Det er et farlig skråplan vi har vært inne på, og det gjelder om for oss å nå opp igjen så snart som mulig.

Statsråd Gundersen:

Bare en protest igjen. Herr Moseid begynte sitt innlegg med å si at justisministeren vet, og så kom det en hel serie av påstander, enkelte nesten like drøye som de forrige, andre mindre drøye. Men ingen ting av det som herr Moseid sa jeg visste, visste jeg. Ingen ting av det kan jeg erkjenne er riktig. Han nevnte bl. a. tallet på frigivelser som skulle være så stort, og vise at det var noe i veier med rettsoppgjøret.

Det er 50 000 som er straffet, og det er ca. 1000 som er frifunnet. Hvordan i all verden kan herr Moseid, hvis han har noe kjennskap til strafferettspleie påstå at dette tallet er høyt i forhold til tallet på domfelte? Jeg kunne fortelle ham en del fra statistikken. Men da vil han bare komme igjen og si at det er så få frifunne, viser at det har vært en forfølgelse og ikke dom (latter i salen).

Gabriel Moseid.

100226